

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА
Кафедра іноземних мов професійного спрямування

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

Майя НІКОЛАЄВА

2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Латинська мова

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
Галузь знань: 03 Гуманітарні науки
Спеціальність: 035 Філологія
Спеціалізація: 035.10 Прикладна лінгвістика
Освітньо-професійна програма: Прикладна лінгвістика

Робоча програма навчальної дисципліни «Латинська мова». – Одеса: ОНУ, 2023. – 24 с.

Розробники: Миронова Л.А., старший викладач кафедри іноземних мов професійного спрямування; Ульянова В.О., кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов професійного спрямування

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри іноземних мов професійного спрямування

Протокол № 1 від “ 1 ” вересня 2023 р.

Завідувач кафедри Олена НАБОКА

Погоджено із гарантом ОПП «Прикладна лінгвістика»

 Галина ЯРОЦЬКА

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету романо-германської філології

Протокол № 2 від “ 1 ” вересня 2023 р.

Голова НМК Олена ГРИГОРОВИЧ

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри іноземних мов професійного спрямування

Протокол № ___ від “ ___ ” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри іноземних мов професійного спрямування

Протокол № ___ від “ ___ ” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни		
		<i>очна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>	
Загальна кількість: кредитів – 4/4 годин – 120/120 змістових модулів – 2/2	Галузь знань: 03 Гуманітарні науки Спеціальність: 035 Філологія Спеціалізація: 035.10 Прикладна лінгвістика Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	обов'язкова		
		<i>Рік підготовки</i>		
		1-й	1-й	
		<i>Семестр</i>		
		2-й	1-й	2-й
		<i>Практичні</i>		
		40 год.	4год.	8 год.
		<i>Лабораторні</i>		
		год.	год.	
		<i>Самостійна робота</i>		
		80 год.		108год.
		Форма підсумкового контролю: залік/залік		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

3.

Мета: з'ясувати роль латинської мови в процесі формування сучасних мов, ознайомити здобувачів вищої освіти з основами латинської мови, допомогти набутти практичних умінь та навичок перекладу зі словником латинських текстів та використання латиномовної лексики у навчальній, науковій та професійній діяльності; розширити лінгвістичний світогляд. Робоча програма дисципліни передбачає вивчення елементарного курсу граматики та найуживанішої латинської лексики як невіддільної частини інтернаціонального словникового фонду. Кінцевою метою практичних знань є вміння перекладати та робити граматичний розбір текстів згідно з параметрами, що відповідають основним темам курсу.

Завдання:

- сформувані загальні фахові компетентності для забезпечення використання мови в академічному та професійному середовищі;
- навчити самостійно працювати зі словником та новою лексикою, розпізнавати форми слів;
- вміти перекладати, інтерпретувати латинські речення та тексти середньої складності, які передусім стосуються спеціальності;
- ознайомити з ефективними стратегіями самостійної роботи для засвоєння матеріалу латинської мови у вищій школі.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

Інтегральної компетентності (ІК):

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальних компетентностей (ЗК):

ЗК-8. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК-9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

Спеціальних компетентностей (СК):

СК-1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

СК-3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії української, слов'янських і германських мов.

СК-14. Здатність до перекладацької діяльності та практичного перекладу з української мови англійською та з англійської українською.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН-11. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами.

ПРН-21. Мати навички перекладацької діяльності та вміння перекладати з української мови англійською та з англійської українською.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати:

- латинський алфавіт, правила читання та постановки наголосу;
- правила запису всіх частин мови у словнику;
- парадигми відмінювання іменників та прикметників;
- систему часів латинського дієслова;

вміти:

- самостійно виконувати переклад нескладних латинських текстів, простих виразів, афоризмів, паремій;
- аналізувати форми слів, виділяючи лексичні значення коренів та морфологічні функції афіксів;
- користуватися словниками і довідковою літературою з латинської мови для перекладу текстів;
- удосконалювати базові навички усного спілкування латинською мовою;
- вживати латинські терміни і паремії у комунікації в письмовій та усній формах з метою вирішення завдань у майбутній професійній діяльності .

4. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Фонетика. Частини мови: іменник, прикметник, дієслово.

Тема 1. Історія розвитку та фонетика латинської мови.

Виникнення та періодизація латинської мови. Латинський алфавіт. Правила читання. Правила наголосу.

Тема 2. Частини мови. Іменник.

Загальна характеристика іменника. Категорії іменника. Запис іменника у словнику.

Тема 3. Іменники I відміни.

Ознаки іменників I відміни. Визначення основи. Відмінкові закінчення іменників I відміни.

Тема 4. Дієслово в системі мови.

Граматичні категорії дієслова. Поділ дієслів на дієвідміни. Запис дієслів у словнику. Наказовий спосіб (*modus imperativus*). Заперечні форми наказового способу.

Тема 5. Теперішній час дійсного способу активного стану.

Відмінювання дієслів у теперішньому часі. Сполучні голосні. Особливості відмінювання дієслова *sum, esse*.

Особові займенники. Відмінювання займенників. Вживання займенників у реченнях.

Тема 6. Іменники другої відміни.

Характеристика іменників II відміни. Роди іменників. Особливості відмінювання іменників II відміни.

Тема 7. Прикметники першої групи.

Прикметники I та II відмін. Запис прикметників у словнику. Відмінювання прикметників. Узгодження прикметників з іменниками.

Змістовий модуль 2. Морфологія латинської мови.

Система інфекта. Система перфекта.

Тема 8. Пасивний стан латинських дієслів.

Утворення теперішнього часу пасивного стану. Вживання відмінків при дієсловах у пасивному стані. Способи перекладу дієслівних форм українською мовою.

Тема 9. Минулий час недоконаного виду дійсного способу активного та пасивного станів.

Утворення форм минулого часу. Відмінювання дієслова *sum, esse* в минулому часі.

Тема 10. Майбутній час недоконаного виду дійсного способу активного та пасивного станів.

Особливості утворення майбутнього часу. Вживання сполучних голосних. Способи перекладу форм дієслів засобами рідної мови.

Тема 11. Іменники III відміни.

Класифікація іменників III відміни. Запис іменників III відміни у словнику. Особливості відмінювання. Винятки іменників III відміни за формою та за родом.

Тема 12. Прикметники другої групи.

Класифікація прикметників III відміни. Характерні закінчення прикметників. Запис прикметників у словнику та визначення основи. Відмінювання прикметників III відміни. Узгодження з іменниками.

Тема 13. Іменники четвертої та п'ятої відмін.

Особливості відмінювання іменників IV відміни. Деякі способи утворення іменників четвертої відміни. Основні ознаки та відмінювання іменників V відміни. Винятки щодо роду.

Тема 14. Чотири основні форми та три основи дієслова.

Основні форми латинського дієслова. Запис дієслів у словнику в чотирьох формах. Визначення трьох основ дієслова. Часи система інфекта. Часи системи перфекта.

Тема 15. Часи системи перфекта.

Типи основ перфекта. Утворення минулого часу доконаного виду дійсного способу активного стану. Відмінювання дієслів у давноминулому часі дійсного способу активного стану. Утворення майбутнього часу доконаного виду дійсного способу активного стану.

Тема 16. Пасивний стан часів системи перфекта.

Дієприкметник минулого часу пасивного стану. Утворення минулого часу доконаного виду дійсного способу пасивного стану. Давноминулий час дійсного способу пасивного стану. Утворення майбутнього часу доконаного виду дійсного способу пасивного стану.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Очна форма					Заочна форма				
	Усього го	У тому числі				Усього го	У тому числі			
		л	п/с	лаб	ср		л	п/с	лаб	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Фонетика. Частина мови: іменник, прикметник, дієслово.										

Тема 1. Історія розвитку та фонетика латинської мови.	10		4		6	8				8
Тема 2. Частина мови. Іменник.	6		2		4	8		2		6
Тема 3. Іменники I відміни.	6		2		4	6				6
Тема 4. Дієслово в системі мови.	8		2		6	8		2		6
Тема 5. Теперішній час дійсного способу активного стану.	8		2		6	8				8
Тема 6. Іменники другої відміни.	8		2		6	8				8
Тема 7. Прикметники першої групи.	6		2		4	6				6
Періодичний контроль за змістовим модулем 1.	2		2			2		2		
Разом за змістовим модулем 1.	54		18		36	54		6		48

**Змістовий модуль 2. Морфологія латинської мови.
Система інфекта. Система перфекта.**

Тема 8. Пасивний стан латинських дієслів.	8		2		6	8		2		6
Тема 9. Минулий час недоконаного виду дійсного способу активного та пасивного станів.	6		2		4	6				6

Тема 10. Майбутній час недоконаного виду дійсного способу активного та пасивного станів.	6		2		4	6				6
Тема 11. Іменники III відміни.	10		4		6	6				6
Тема 12. Прикметники другої групи.	6		2		4	6				6
Тема 13. Іменники четвертої та п'ятої відмін.	8		2		6	8				8
Тема 14. Чотири основні форми та три основи дієслова.	6		2		4	10		2		8
Тема 15. Часи системи перфекта.	6		2		4	8				8
Тема 16. Пасивний стан часів системи перфекта.	8		2		6	6				6
Періодичний контроль за змістовим модулем 2. Підсумкове заняття.	2		2			2		2		
Разом за змістовим модулем 2.	66		22		44	66		6		60
Усього годин	120		40		80	120		12		108

5. Теми семінарських занять

Семінарські заняття навчальним планом не передбачені.

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		очна	заочна
	Змістовий модуль 1. Фонетика. Частини мови: іменник, прикметник, дієслово.		

1.	<p>Тема 1. Історія розвитку та фонетика латинської мови. Виникнення та періодизація латинської мови. Історія розвитку латинської мови. Латинський алфавіт. Класифікація звуків. Кількість голосних і приголосних їх фонетична вимова. Вивчення буквосполучень приголосних та голосних. Буквосполучення ngu, qu, ti, su. Диграфи ch, th, rh, ph у словах грецького походження, їх вимова. Вивчення дифтонгів oe, ae, eu, au. Особливості вимови дифтонгів. Довгота і короткість складів. Постановка наголосу. Читати слова, дотримуючись правил вимови : впр. 2, 3 на стор.28, підр. Сторчової Т.В.</p>	4	
2.	<p>Тема 2. Частина мови. Іменник. Загальна характеристика іменника. Граматичні категорії іменника: рід, число, відмінок, відміна. Розподіл іменників за п'ятьма відмінами. Запис іменника у словнику. Скорочені позначення роду, числа та відмінків. Визначення основи іменника. Виконати тренувальні вправи на визначення відміни та основи іменників: впр. 1, 2 стор. 39 підр. Сторчової Т.В.</p>	2	2
3.	<p>Тема 3. Іменники I відміни. Основні ознаки іменників першої відміни. Рід іменників. Словникова форма іменників I відміни. Відмінкові значення. Відмінювання в однині та множині. Вживання іменників I відміни з прийменниками in, cum, ex. Провідміняти письмово в однині та множині іменники за власним вибором. Читати та перекладати речення: вправи 3, 4, стор. 40, підр. Сторчової Т.В.</p>	2	
4.	<p>Тема 4. Дієслово в системі мови. Граматичні категорії дієслова та їх назви латинською мовою. Особа, дієвідміна, стан, час, спосіб, число. Основа теперішнього часу. Неозначена форма дієслова. Поділ дієслів на дієвідміни. Запис дієслів у словнику. Виписати зі словника дієслова до всіх дієвідмін, визначити основу та виділити кінцеву літеру основи. Утворення наказового способу. Визначити дієвідміну дієслів: вправа 2 а, стор. 55, підр. Сторчової Т.В. Утворити форми наказового способу: вправа 2 с, стор. 55, підр. Сторчової Т.В.</p>	2	2

5.	Тема 5. Теперішній час дійсного способу активного стану. Особові закінчення дієслів теперішнього часу дійсного способу активного стану. Відмінювання дієслів у теперішньому часі. Сполучні голосні. Особливості відмінювання дієслова <i>sum, esse</i> . Утворити вказані форми особи та числа дієслів: вправа 4b, стор. 56, підр. Сторчової Т.В. Перекласти утворені форми дієслів. Знайти помилки у реченнях: вправа 8, стор. 56, підр. Сторчової Т.В.	2	
6.	Тема 6. Іменники другої відміни. Характеристика іменників II відміни. Основна ознака іменників II відміни та їх рід. Відмінювання іменників другої відміни. Словникова форма іменників на – <i>er</i> . Вживання II відміни з прийменниками (<i>in, cum</i>). Особливості відмінювання іменників середнього роду. Читати, перекладати текст “ <i>Lucilius et Sygus</i> ” на стор. 42, підр. Сторчової Т.В. Визначити відмінкові форми іменників, визначити їх основу.	2	
7.	Тема 7. Прикметники першої групи. Граматичні категорії прикметника. Прикметники I та II відмін. Родові закінчення прикметників I групи. Словникова форма. Відмінювання прикметників першої групи. Місце прикметника у словосполученні та узгодження за родом, числом, відмінком (узгоджене означення). Провідміняти словосполучення в однині та множині. Виконати вправи 2, 3 на стор. 70, підр. Сторчової Т.В.	2	
	Періодичний контроль за змістовим модулем 1.	2	2
	Змістовий модуль 2. Морфологія латинської мови. Система інфекта. Система перфекта.		
8.	Тема 8. Пасивний стан латинських дієслів. Утворення теперішнього часу пасивного стану. Неозначена форма дієслова теперішнього часу пасивного стану. Вживання відмінків при дієсловах у пасивному стані. Способи перекладу дієслівних форм українською мовою. Визначити особу, число та стан дієслів: вправа 2d, стор. 55, підр. Сторчової Т.В. Перекласти речення, трансформувати активну конструкцію у пасивну та навпаки. вправа 9, стор. 57, підр. Сторчової Т.В.	2	2

9.	<p>Тема 9. Минулий час недоконаного виду дійсного способу активного та пасивного станів.</p> <p>Утворення форм минулого часу за допомогою суфіксів. Відмінювання дієслова <i>sum, esse</i> в минулому часі. Утворити форми дієслів відповідно до вказаної особи та числа: вправа 5b, стор. 83, підр. Сторчової Т.В.</p> <p>Провідміняти письмово дієслова у минулому часі, виділити суфікси і закінчення, зробити переклад утворених форм: вправа 1, стор. 82, підр. Сторчової Т.В.</p>	2	
10.	<p>Тема 10. Майбутній час недоконаного виду дійсного способу активного та пасивного станів.</p> <p>Особливості утворення майбутнього часу. Вживання сполучних голосних. Способи перекладу форм дієслів засобами рідної мови.</p> <p>Переклад та аналіз тексту “<i>In schola nostra</i>”, стор. 85, підр. Сторчової Т.В.</p>	2	
11.	<p>Тема 11. Іменники III відміни.</p> <p>Основна ознака іменників III відміни. Запис іменників III відміни у словнику. Класифікація іменників III відміни. Рівноскладові та нерівноскладові іменники. Знаходження основи іменників III відміни. Найважливіші винятки з правил про рід іменників III відміни. Характерні закінчення іменників чоловічого, жіночого, середнього роду. Утворити форму родового відмінка іменників та визначити їх групу та основу, провідміняти іменники в однині та множині: вправа 1, стор. 99, підр. Сторчової Т.В.</p> <p>Читати, перекладати текст “<i>De Ulixē, viro audaci et prudenti</i>”, стор. 113, підр. Сторчової Т.В. Визначити форми іменників.</p>	4	
12.	<p>Тема 12. Прикметники другої групи.</p> <p>Класифікація прикметників III відміни. Характерні закінчення прикметників. Запис прикметників у словнику та визначення основи. Відмінювання прикметників III відміни. Узгодження з іменниками I, II, III відмін. Відмінювання словосполучень в однині та множині.</p> <p>Узгодити прикметники III відміни з іменниками: вправа 3, стор. 112, підр. Сторчової Т.В. Виписати прислів'я з прикметниками, визначити їх відміну, відмінок та число.</p>	2	

13.	<p>Тема 13. Іменники четвертої та п'ятої відмін.</p> <p>Основна ознака іменників 4 і 5 відмін та їх рід. Словникова форма іменників. Особливості відмінювання іменників IV відміни. Деякі способи утворення іменників четвертої відміни. Відмінювання іменників V відміни. Винятки щодо роду. Фразеологізми зі словом <i>res</i>.</p> <p>Провідніяти в однині та множині словосполучення: вправа 2, стор. 131, підр. Сторчової Т.В.</p> <p>Читати, перекладати текст А стор. 132, підр. Сторчової Т.В.</p>	2	
14.	<p>Тема 14. Чотири основні форми та три основи дієслова.</p> <p>Основні форми латинського дієслова. Запис дієслів у словнику в чотирьох формах. Супін (<i>supinum</i>) - віддієслівний іменник. Визначення трьох основ дієслова. Класифікація часів. Часи система інфекта: теперішній час, минулий та майбутній часи недоконаного виду. Часи системи перфекта: минулий час доконаного виду; давноминулий час; майбутній час доконаного виду.</p> <p>Виписати зі словника дієслова у чотирьох основних формах, виділити закінчення та основи, визначити дієвідміну.</p>	2	2
15.	<p>Тема 15. Часи системи перфекта.</p> <p>Основні способи утворення основ перфекта. Утворення минулого часу доконаного виду дійсного способу активного стану. Відмінювання дієслів у давноминулому часі дійсного способу активного стану. Утворення майбутнього часу доконаного виду дійсного способу активного стану. Ознайомлення з основними видами перфекта. Читання та перекладати діалог на стор. 148, підр. Сторчової Т.В.</p>	2	
16.	<p>Тема 16. Пасивний стан часів системи перфекта.</p> <p>Дієприкметник минулого часу пасивного стану. Утворення, вживання та переклад дієприкметника українською мовою. Утворення минулого часу доконаного виду дійсного способу пасивного стану. Давноминулий час дійсного способу пасивного стану. Утворення майбутнього часу доконаного виду дійсного способу пасивного стану. Способи перекладу дієслів у пасивному стану часів системи перфекта.</p> <p>Провідніяти дієслова в пасивному стані, перекласти утворені форми.</p>	2	

	Переклад та граматичний аналіз тексту “De Troja capta”, стор. 215, підр. Сторчової Т.В.		
	Періодичний контроль за змістовим модулем 2. Підсумкове заняття.	2	2
	Разом	40	12

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття навчальним планом не передбачені.

8. Самостійна робота

№	Назва теми/ види завдань	Кількість годин	
		очна	заочна
	Змістовий модуль 1. Фонетика. Частини мови: іменник, прикметник, дієслово.		
1.	Тема 1. Предмет, завдання і значення курсу. Короткий виклад історії латинської мови. Підготувати повідомлення про місце латинської мови в сучасному світі, її використання в сферах життя, вплив на рідну мову. Виписати відомі цитати, висловлювання, прислів'я латинською мовою. Поділ слова на склади. Читання фонетичних вправ. Поставити наголос у словах, пояснити правила вимови та наголосу: вправи 1, 3 на стор. 9 - 10 «Методичних рекомендацій».	6	8
2.	Тема 2. Виписати зі словника іменники, окремо записати основу та вказати відміну. Знайти похідні слова в українській та іноземних мовах, що утворилися від латинських іменників. Особливості запису деяких іменників у словнику. Виконати вправи 1, 2 на стор. 11 «Методичних рекомендацій».	4	6

3.	<p>Тема 3. Неузгоджене означення та способи його передавання українською мовою. Поставити іменники у правильній формі: вправа 4, стор. 12 «Методичних рекомендацій».</p> <p>Написати слова, що походять в українській мові від латинських іменників I відміни.</p> <p>Читати, перекладати, зробити граматичний аналіз тексту “De Italia” на стор. 11 «Методичних рекомендацій».</p>	4	6
4.	<p>Тема 4. Вивчити напам'ять назви граматичних категорій дієслова. Виписати зі словника дієслова 1-4 дієвідмін, визначити їх основу. Утворити форми наказового способу однини та множини, заперечну форму. Перекласти утворені форми українською мовою.</p> <p>Виписати дієслова, які становлять винятки з правил, та утворити до них всі форми наказового способу.</p> <p>Утворити неозначену форму дієслів, визначити їх основу (вправа 1, стор. 27 «Методичних рекомендацій»).</p>	6	6
5.	<p>Тема 5. Виписати зі словника дієслова до кожної дієвідміни, провідмінити їх та перекласти утворені форми. Читати, перекладати, аналізувати текст “Кефей, Кассіопея та їхня донька Андромеда” на стор. 168, підр. Сторчової Т.В. Виписати всі слова з тексту у словникових формах.</p> <p>Особові займенники. Відмінювання займенників.</p> <p>Перекласти українською мовою речення з вправ 1, 2 на стор. 14 «Методичних рекомендацій».</p>	6	8
6.	<p>Тема 6. Знайти у словнику іменники II відміни, виписати їх у початкових формах, виділити основу та провідмінити в однині та множині.</p> <p>Читати, перекладати, аналізувати текст “In schola” на стор. 15 «Методичних рекомендацій». Виписати всі слова з тексту у словникових формах.</p> <p>Зробити добірку 20 прислів'їв, до складу яких входять іменники I-II відмін. Вивчити їх напам'ять.</p>	6	8
7	<p>Тема 7. Виписати зі словника прикметники I-II відмін та визначити їх основу. Утворити словосполучення іменників з прикметниками. Провідмінити утворені словосполучення.</p> <p>Читати, перекладати, аналізувати текст “De vera amicitia” на стор. 16 «Методичних рекомендацій».</p>	4	6

	Змістовий модуль 2. Морфологія латинської мови. Система інфекта. Система перфекта.		
8.	Тема 8. Провідміняти дієслова кожної дієвідміни в теперішньому часі пасивного стану, перекласти утворені форми. Читати, перекладати, аналізувати форми слів та пояснити вживання відмінків при дієсловах у пасивному стані: текст “De Theseo et Ariadna” на стор. 30 «Методичних рекомендацій».	6	6
9.	Тема 9. Провідміняти дієслова в минулому часі недоконаного виду дійсного способу пасивного стану, виділити суфікс та закінчення, перекласти утворені форми. Читати, перекладати, зробити граматичний аналіз тексту “De Romanis” на стор. 101, підр. Сторчової Т.В. Зробити добірку 20 латинських прислів'їв, до складу яких входять дієслова. Вивчити їх напам'ять.	4	6
10.	Тема 10. Виписати зі словника дієслова, визначити їх дієвідміну та провідміняти в майбутньому часі недоконаного виду дійсного способу пасивного стану, виділити основу дієслів, суфікси та закінчення. перекласти утворені форми українською мовою. Читати, перекладати, виписати слова у початкових формах, зробити граматичний аналіз тексту “De perfidia Falisci” на стор. 33 «Методичних рекомендацій».	4	6
11.	Тема 11. Виписати зі словника іменники III відміни, визначити їх основу та тип: приголосний, голосний, мішаний. Пояснити правила визначення типу іменників. Читати, перекладати, аналізувати текст “De Iove” на стор. 19 «Методичних рекомендацій». Виписати слова зі словника у початкових формах. Вивчити напам'ять 15 латинських прислів'їв з іменниками III відміни.	6	6
12.	Тема 12. Утворити словосполучення іменників з прикметниками III відміни, перекласти рідною мовою, провідміняти в однині та множині. Читати, перекладати та аналізувати текст “De Rheno” на стор. 112, підр. Сторчової Т.В. Вивчити напам'ять 15 латинських прислів'їв, до складу яких входять прикметники I - III відмін.	4	6

13.	Тема 13. Тренувальні вправи на відмінювання іменників IV-V відмін та словосполучень іменників з прикметниками. Читати, перекладати, аналізувати текст “De domo Romana”, стор. 23 «Методичних рекомендацій». Прочитати та перекласти філософські роздуми Сенеки “De mutatione rerum” на стор. 24 «Методичних рекомендацій», зробити граматичний аналіз слів.	6	8
14.	Тема 14. Зі словника записати початкові форми дієслів та пояснити утворення перфектної основи. Вивчити напам'ять дієслова у чотирьох основних формах, що характеризують основні види перфекта.	4	8
15.	Тема 15. Виписати зі словника дієслова у чотирьох основних формах, визначити основу перфекта та провідні форми дієслова у минулому, давноминулому та майбутньому часах доконаного виду активного стану. Виділити суфікси та закінчення. Перекласти утворені форми. Читати, перекладати, зробити аналіз тексту «De Prometheo», стор. 148, підр. Сторчової Т.В. Виписати зі словника слова в початкових формах та їх переклад.	4	8
16.	Тема 16. Тренувальні вправи на відмінювання дієслів в минулому, давноминулому та майбутньому часах доконаного виду пасивного стану. Читати, перекладати, аналізувати текст «De causa belli troiani» стор. 229, підр. Сторчової Т.В. Виписати дієслова у чотирьох основних формах, утворити дієприкметники.	6	6
	Разом	80	108

9. Методи навчання

- словесні: розповідь, пояснення, бесіда, навчальна дискусія (обмін думками);
- наочні: демонстрація таблиць та граматичного матеріалу, презентація дослідження з історії мови;
- практичні: тренувальні вправи, аналіз та переклад текстів, робота в групах.

10. Форми контролю і методи оцінювання (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності та всебічності.

- поточний контроль: усне опитування з метою перевірки вправ, які були заплановані на аудиторну чи самостійну роботу;
- періодичний контроль: контрольна робота наприкінці кожного змістового модуля;
- підсумковий контроль: залік (підсумкове заняття – виставляється загальна оцінка з урахуванням результатів поточного та періодичного контролю або, у разі необхідності, здобувач виконує залікове завдання (див. **Питання для поточного та періодичного контролю**)); загальна оцінка з навчальної дисципліни “Латинська мова” – це середнє арифметичне від суми балів за поточний та періодичний контроль.

Критерії оцінювання

Оцінка за національною шкалою	100 бальна шкала	Критерії оцінювання результатів виконання завдань для самостійної роботи	
		Теоретична підготовка	Практична підготовка
		Здобувач освіти	
Відмінно	90-100	у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей; робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки; рецензує відповіді інших здобувачів, самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань, вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань	може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує всі завдання, передбачені навчальною програмою; вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу; проявляє творчий підхід до виконання завдань при самостійній роботі та роботи під час практичних занять (виконання вправ)

Добре	75-89	достатньо повно володіє теоретичним навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому основну та додаткову літературу; застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій; самостійно аналізує, узагальнює та систематизує отриману інформацію, але допускає несуттєві неточності	за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдання, орієнтується у теорії латинської мови та може успішно використовувати її для виконання вправ.
Задовільно	60-74	володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу; має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків та формулювання висновків	може використовувати знання в стандартних ситуаціях, має елементарні, нестійкі навички виконання завдання, потребує контролю при виконанні завдань.
Незадовільно з можливістю повторного складання	35-59	володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно; безсистемно виокремлює випадкові ознаки вивченого; не вміє робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки; під час відповіді допускаються суттєві помилки	планує та виконує частину завдання за допомогою викладача, відсутні сформовані уміння та навички, здебільшого не здатний до самостійного виконання завдання.

Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	0-34	не володіє навчальним матеріалом	виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача
--	------	----------------------------------	---

11. Питання для поточного та періодичного контролю

1. Виникнення та періодизація латинської мови.
2. Історія розвитку латинської мови.
3. Латинська абетка. Вимова голосних літер та дифтонгів.
4. Особливості вимови приголосних літер.
5. Вимова буквосполучень.
6. Диграфи ch, th, rh, ph у словах грецького походження, їх вимова.
7. Довгота та короткість складів.
8. Правила складоподілу і наголосу.
9. Граматичні категорії іменника: рід, число, відмінок, відміна.
10. Словникова форма іменника. Запис іменників у словнику.
11. Вживання іменників з прийменниками (in, cum, ex, de).
12. I відміна іменників. Парадигма відмінювання.
13. II відміна іменників. Особливості відмінювання.
14. III відміна іменників. Групи іменників. Відмінювання іменників .
15. Прикметник. Граматичні категорії прикметника.
16. Прикметники I-II відмін. Їх узгодження з іменниками.
17. Прикметники III відміни. Особливості відмінювання.
18. Загальна характеристика дієслова. Основні категорії.
19. Поділ дієслів на дієвідміни. Визначення основи дієслова.
20. Утворення теперішнього часу активного стану.
21. Пасивний стан в латинській мові. Утворення теперішнього часу пасивного стану.
22. Утворення минулого часу недоконаного виду активного стану.
23. Утворення минулого часу недоконаного виду пасивного стану.
24. Вживання відмінків при дієсловах у пасивному стані. Способи перекладу пасивного стану рідною мовою.
25. Особливості утворення майбутнього часу недоконаного виду дійсного способу активного стану.
26. Утворення майбутнього часу недоконаного виду дійсного способу пасивного стану.
27. Наказовий спосіб. Заперечна форма наказового способу.
28. Чотири основні форми дієслова.
29. Три основи дієслова.
30. Основні види перфекта.

31. Утворення минулого часу доконаного виду дійсного способу активного стану.
32. Утворення та вживання давноминулого часу дійсного способу активного стану.
33. Майбутній час доконаного виду дійсного способу активного стану.
34. Утворення пасивного стану часів системи перфекта.
35. Дієприкметник минулого часу пасивного стану.
36. Неправильне дієслово sum, fui, - , esse. Його вживання та відмінювання у часах системи інфекта та перфекта.
37. Іменники четвертої відміни. Особливості їх відмінювання.
38. Іменники п'ятої відміни. Словосполучення з іменником res.
39. Особові займенники. Вживання в реченнях та їх відмінювання.
40. Латинські крилаті вислови. Розказати напам'ять.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

У ході поточного контролю студент може отримати максимальну оцінку (100 балів) за кожну тему змістового модуля. Залік оцінюється за 100-бальною шкалою. Загальна оцінка з навчальної дисципліни «Латинська мова» - це середнє арифметичне суми балів за поточний та періодичний контроль.

Очна та заочна форми навчання

Поточний та періодичний контроль																Загальна оцінка
Змістовий модуль 1							Змістовий модуль 2									
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	Т 12	Т 13	Т 14	Т 15	Т 16	100
100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	
Контрольна робота за змістовим модулем 1- 100							Контрольна робота за змістовим модулем 2- 100									

Контрольна робота за змістовим модулем здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу кожного змістового модуля. Письмові завдання для модульних контрольних робіт складаються з 3 тестових завдань і відповідають змісту навчального матеріалу змістового модуля, а також питанням для поточного та періодичного контролю.

Зразок контрольної роботи:

1. Провідміняти в однині та множині словосполучення:

Poëta clarus m – відомий поет

Verbum bonum n – хороше слово

Servus miser, servi misēri m – нещасний раб

2. Визначити відмінкову форму і число іменників та прикметників:

bestias, pro forma, stabūlo, vitae, amicum, scietīarum, musis, ad columbam, negotia, verbōrum, parvos.

3. Провідміняти в Praesens indicatīvi actīvi та утворити наказовий спосіб від дієслів:

muto, mutāre - змінювати

solvo, solvēre – розчиняти, розбивати

munio, munīre – укріплювати

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Навчально - методичне забезпечення

1. Миронова Л. А., Григораш В. С. Методичні вказівки до курсу «Латинська мова» для студентів I курсу спеціальності 035 «Філологія» першого (бакалаврського) рівня денної форми навчання. Одеса : Студія Печать, 2019. 33 с.

https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/rgf/kaf_inozemnih_mov_gumanitarnih/me_todichne_zabezpechenia_myronova_spetsialnosti_035_lologiya_pershogo_baka.pdf

2. Миронова Л. А., Григораш В. С. Методичні рекомендації до курсу «Латинська мова» для здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра спеціальності 035 «Філологія». Одеса : ФОП Побута М.І., 2020. 36 с.

https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/rgf/kaf_inozemnih_mov_gumanitarnih/me_todichne_zabezpechenia_myronova_dlya_zdobuvachiv_vyshchoi_osvity_stupenya_bak.pdf

3. Робоча програма навчальної дисципліни «Латинська мова». Одеса: ОНУ, 2023. 24 с.

4. Силабус навчальної дисципліни «Латинська мова». Одеса: ОНУ, 2023.

14. Рекомендована література

Основна

1. Паласюк Г.Б., Саварин Т.В., Ворона І.І., Федчишин Н.О.. Латинська мова : Підручник. Тернопіль: ТДМУ, 2021. 524 с.

2. Сафроняк О., Волощук В., Волощук М. Латинська мова. Підручник. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2015. 457 с.

3. Сторчова Т. В., Гуменюк Ж. Г. Латинська мова: підручник. Київ : Вид. дім «Слово», 2015. 512 с.

4. Ухаль М. М. Латинська мова : підручник. Ужгород : Говерла, 2017. 320 с.

Додаткова

1. Горецька Х. В. Латинська мова: навч. посібник. Львів : ЛТЕУ, 2019. 215 с.

2. Кривонос І.А., Шевченко С.П. Латинська мова: навчально-методичний посібник. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2021. 194 с.

3. Кудінова О.І. Lingua Latina (Латинська мова): Навчальний посібник з латинської мови для самостійної роботи студентів 1 курсу напрямів підготовки 6.020303 Філологія*, Філологія. Ізмаїл, 2015. 72 с.

4. Оленич Р. М. Латинська мова : підручник для вузів. Львів : Світ, 2001. 352 с.

5. Ярцева Л. І. Латинська мова: навчальний посібник. Запоріжжя, 2020. 126 с.

15. Електронні інформаційні ресурси

1. Сайт для вивчення латинської мови та культури: <http://linguaeterna.com/ua/>
2. Онлайн перекладач з латинської на українську: URL: <https://translate.google.com/?hl=uk&sl=la&tl=uk&op=translate>
3. Лінгвістична енциклопедія. URL: <https://linguapedia.info/uk/movi/latyn.html>
4. Сайт для вивчення латинської лексики за розділами. URL: <https://www.internetpolyglot.com/ukrainian/lessons-ln-uk>
5. Матеріали для вивчення латини: <https://latinitium.com/>
6. Beginning Latin: Grammar. URL: <https://www.usu.edu/markdamen/Latin1000/>
7. Cambridge Latin Course. URL: <https://www.clc.cambridgescp.com/home-clc>
8. English-Latin dictionary. URL: <https://www.online-latin-dictionary.com/>
9. Learn Latin. URL: <https://www.dicts.info/?learn=Latin>
10. Latin tutorial. URL: <https://www.latintutorial.com/>